

Arthur Rimbaud

(1854-1891)

Pojmi, elementi za interpretacijo:
- **začetki modernizma (asociativni stil)**

1. ŽIVLJENJE

Arthur Rimbaud se je rodil leta 1854 v Charlevillu, v družini oficirja. Pisati je pričel s petnajstimi leti, ko je pobegnil od doma in prekinil vse stike s svojo družino. Leta 1871 je prišel v Pariz, se seznanil s **Paulom Verlainom** in z njim odšel v Belgijo in Anglijo. Leta 1873 ga je Verlain v prepiru ranil. Njegova pesniška kariera se je končala leta 1874, ko se je vrnil v Pariz in se predal potepuškemu življenju, ki ga je vodilo v Nemčijo, Švico in Italijo. Leta 1876 je odšel v Indonezijo kot nizozemski vojak. Pot ga je vodila še v Avstrijo, na Ciper, v Egipt in Aden. Leta 1880 je odšel za več let v Absenijo, kjer je bil trgovec s kavo, sužnji in orožjem. Leta 1891 se je moral zaradi raka na nogi vrniti v Francijo, kjer so mu amputirali nogo. Umrli je še istega leta v Marseillu.

2. DELO

Rimbaud je močno vplival na simbolizem in vse sodobne pesniške generacije. Pisati je pričel s petnajstimi leti, od književnega dela pa se je poslovil z dvajsetim letom, ko je po notranjem zlomu postal avanturist.

Sam je izdal samo poetično avtobiografijo **Obdobje v peklu** (*Une Saison en Enfer*, 1873), pisano v pesniški prozi. Njegovo najobsežnejšo pesem **Pijani čoln** (*Le Bateau ivre*), je leta 1883 objavil Paul Verlaine. Brez Rimbaudove vednosti so leta 1886 objavili zbirko verzni in prozni pesmi **Illuminacije** (*Les Illuminations*). Začel je z značilno novoromantičnimi pesmimi, vendar je svoji liriki kmalu dal izvirne posebnosti.

Kot v življenju je tudi v pesniškem delu hotel prekiniti z vsemi tradicionalnimi oblikami. Liriko je poskušal spremeniti v sredstvo za odkrivanje najglobljega, podzavestnega doživljanja, s čimer naj bi se pesnik izmaknil vsakdanjosti in prodrl do "absolutnega". V ta namen je vnašal v liriko občutke in predstave iz sanj, halucinacije, vizije, kombinacije simbolov in podob. Uporabljal je eliptične stavke, izkrivljal besedam pomen, samovoljno spreminjal skladnjo in uporabljal prosti verz. Zaradi težnje, da bi čimbolj neposredno izrazil podzavestne plasti človekovega doživljanja, velja za predhodnika novih književnih struj 20. stoletja, zlasti nadrealizma.

3. PO VESOLJNEM POTOPU

a) Nastanek

Pesem je Rimbaud napisal v dvajsetem letu starosti, ko se je njegova pesniška kariera že bližala koncu. Je prva pesem iz zbirke verzni in prozni pesmi **Illuminacije** (*Les Illuminations*), ki je izšla leta 1886 brez Rimbaudove vednosti.

b) Tematika

Je dekadenci, saj se opaja z bizarnimi, nenavadnimi, ekscentričnimi podobami sveta, ki jin normalna pamet ne pozna.

c) Vsebina

Poglavitno vprašanje, ki se ob tej pesmi zastavlja, je, kaj pomeni vesoljni potop. Vsekakor nekaj aktivnega, nasilnega, osvežujočega, nekaj, kar je prekinilo enoličnost, pasivnost. Potop ne prihaja z neba, pač pa z zemlje. Konkretno bi to lahko bila francosko-pruska vojna in po njej vzpostavljen mir. Toda izraz "ideja vesoljnega potopa" nas navaja k sklepu, da pravzaprav ni prišlo do pravega vesoljnega potopa, saj se vse prejšnje zopet nadaljuje, in da bi to lahko bila pariška komuna ali splošneje, ideja neke "socialistične" revolucije.

č) Jezikovno-slogovna analiza

Pesem je napolnjena z nenavadnimi predstavami, vizijami, asociacijami in besednimi zvezami. Veliko je simbolov: *božji pečat* - mavrica; *karavane* - uhajanje dolgčasu s potovanjem v daljne kraje.

1. Poosebitev ali personifikacija

...in rože, ki so oči imele še odprte !
In odtlej je Luna slišala...

2. Metafore

Kri in mleko sta tekla v potokih.

3. Ukrasni pridevki

sladka detelja, zibajočih se zvončic, bleščečimi pljuski dežja, visokega vijoličastega gozda,

4. Nagovor ali apostrofa

Privri, ribnik, iz tal.
Pena, odpeni se čez most in plani čez gozdove;
vzdignite se vode...

5. Primera ali komparacija

...ki se je tam gori v ozadju grmadilo kot na bakrorezih.

6. Vzклик ali eksklamacija

Oh, drago kamenje...

d) Zunanja zgradba

Svoboden verz.

4. ZANIMIVE MISLI

In Kraljica, Čarovnica, ki razsipa žerjavico v lončeni posodi, nam ne bo hotela nikoli povedati tistega, kar ve in česar mi ne vemo.

(Čarovnica: *bitje, ki je izven civilizacije in reda in ki skriva skrivnosti sveta*)

5. POJMI , ELEMENTI ZA INTERPRETACIJO

Začetki modernizma (asociativni stil)

Z izrazom **modernizem** označujemo avantgardne tokove (*avantgarda = zastopniki novih in najnovejših smeri*) in pojave v evropski umetnosti prve polovice 20. stoletja. Spodbudili so jih pomembni politični dogodki, nove znanstvene panoge, predvsem pa spremenjen pogled na "zastarele" poetike in estetike realizma, naturalizma ali simbolizma.

Modernisti se v svojem ustvarjanju od zunanjega usmerijo v notranje, vase, v skrivnostne in nepredvidljive globine in vsebine zavesti in podzavesti. Estetski predmet iščejo torej v svojih zaznavah, predstavah, občutjih in ga predstavljajo neposredno, odprto, večpomensko, pogosto z **asociativno tehniko**, po nareku nehotenega spomina. Vsevednega pripovedovalca nadomeščajo s prvoosebim, opuščajo zgodbo, zanemarijo logično, kronološko zaporedje dogodkov, označevanja oseb niso več celovita, značilna so slogovna in jezikovna iskanja in prenavljanja tja do nerazumnih, nelogičnih, nesmiselnih stavkov in besednih zvez.

Rimbaudova pesem **Po vesoljnem potopu** je po obliki že modernistična, ker podobe povezuje brez logike, zgolj po asociacijah, v nasprotju z zakoni časa in prostora. Vodita ga nezavedno in predstavno-zvočna moč samih besed.

6. VIRI

Arthur Rimbaud: Pijani čoln, Mladinska knjiga, Ljubljana 1984

Janko Kos: Književnost, Založba Obzorja, Maribor 1997

Janko Kos: Svetovna književnost, Mladinska knjiga, Ljubljana 1962

Več avtorjev: Berilo 2, Založba Obzorja, Maribor 1993

Leksikon Cankarjeve založbe, Ljubljana 1988

<http://www.angelfire.com/ca/stephrimbaud/>